

Compendiū theologie

Incipit tractatus secundus de septē donis spiritus sancti et eorū declaratione.

De modo dē donis spiritus sancti sub cōpendio agendū est. **U**bi primo dicēdū erit. vtrū idem sint qđ septē virtutes denoia / te. **E**t si nō. in quo ab eis differūt. **Q**uod sunt dona. et que sint. **D**einde de singulis donis in se aliqua tangēda erūt. **P**ostremo qualiter per ipsa dona / excludūtur seprem peccata capitalia.

Utrū septem do / na spiritus sancti sint idem quod septem virtutes. **E**t in quo differunt.

Omniū autē fere opinio est / qđ dona nō sunt virtutes. **S**ed differentiā inter virtutes et dona assignādo / magna est diuersitas. **Q**uidā enim dicunt qđ virtutes / principalit̄ sunt ad agendū et qđ ideo definiūtur p̄ actus et opatiōes suas. **D**ona vero principaliter sunt ad resistendū tentatiōibus. que viā iam habite virtutis / pugnāt. **A**lij sic dicūt et melius. qđ virtutes simpliciter sunt ad agendū. sed dona sunt ipsaz expeditiōes virtutū. et sic sunt ad magis expedite agendū. **S**unt alij qui distinguūt dicētes qđ in donis illa qđ p̄tinēt ad affectū sunt virtutes. **I**lla vero qđ p̄tinēt ad aspectū rez / sunt p̄prie dona. **E**t hi solūt facile que ex vtraq; p̄te obijci possunt. scz vtz sunt virtutes vel non. **E**t quia opinio media / in nitit̄ sententie b̄ti Greg. a plurib; probabilior habetur.

Quot sint dona

spiritus sancti et que sint.
Quot et que dona sint patet per **I**saiā. xi. capitulo vbi tangunt septē dona spūs sancti hoc ordine. **R**equiescet sup eum. scz xpm. spūs sapiētie et intellectus. spūs consilij et fortitudinis. spūs scientie et pietatis. et replebit eū spiritus timoris dñi. **D**uo autē p̄ma digniora sunt que regūt vitā cōtemplatiuā scz sapia et intellectus. **A**lia autē qñ

qđ sufficiēter regūt vitā actiuā. **E**t fm hoc sumit̄ ab aliquib; numerus et sufficiētia ipsoz septē donoz sic scz. **N**ā aut ipsa dona que (vt tactū est) sunt quedā ipaz expeditiōes seu p̄fectiōes virtutū. ipam virtutem p̄ficiūt respectu vite cōtemplatiue vel respectu vite actiue. **S**i respectu vite cōtemplatiue qđ circa diuina et celestia versat̄. aut ipsam virtutē p̄ficiūt per modum cuiusdā expiētie et gustus et hoc fit p̄ donum sapiētie. aut p̄ modū cuiusdā itime inuestigatiōis et speculatiōis. et hoc fit p̄ donū intellectus. **S**i respectu vite actiue que circa agibilia versat̄. aut p̄ficiūt ipam virtutē q̄stū ad recessum a malo. et hoc fit p̄ donū timoris. aut ipsam virtutē p̄ficiūt q̄stum ad opatiōem boni. et tunc vel boni ad quod oēs tenent et quod est in cōmuni opatiōe. **V**el boni ad quod nō oēs tenent. vt est bonū arduū. **S**i quantū ad opatiōem boni ad quod oēs tenent. **D**oc cōtingit duplicit̄. **N**am vel donū in tali opatiōe virtutē p̄ficiūt tanq̄s ipm opus exequēs. **E**t tūc est donū pietatis. vel tanq̄s ipm opus regens et dirigens. et tūc est donum sciētie. **S**i quantū ad opatiōem boni ad quod nō oēs tenentur. hoc itē cōtingit duplicit̄. nam vel donū in tali opatiōe virtutē p̄ficiūt tanq̄s opus ipm arduū exequēs. et tūc est donū fortitudinis. **V**el tanq̄s ipm opus arduū regens et dirigens. et tūc est donū consilij. **A**lij p̄ alios sumit̄ iste numerus et sufficiētia p̄dictorum donoz fm aliq; ipsorū donoz rationes. et hic inserere / visum est causa breuitatis nō expedire. **N**ota insup qđ illō donū qđ in p̄dicta **I**saiē assignatōe / vltimo loco ponit̄ scz donū timoris / est p̄mū in ascēdendo. iuxta illud psalmiste. **I**nitium sapientie timor dñi. **A** quo timoris dono / fit qđdam p̄ alia dona gradalis ascēsus. **N**e eni timor cōceptus / gelidus foret aut aridus. seq̄tur donū pietatis que ad oīa vtilis est. **E**t ne pietas ipsa / nimis remissa aut nimis p̄diga aut aliquo modo inordinata esset / adiungit̄ ei donū scientie que opa pietatis regat vt discrete fiat. **E**t ne scientia inualida foret / addit̄ ei donū fortitudinis vt quod aliq; p̄ scientiā b̄ni facere nouit / p̄ fortitudinē exēq̄ facto possit. **E**t ne fortitudo p̄sumptuosa vel impetuosa esset / adiungit̄ ei donū consilij qđ regi possit op̄ fortitudinis et debito mo /

do cōpūmi. quia s̄m Grego. fortitudo si ne consilio precipitat. Et ne consiliū in cautū foret. adiungit ei donū intellectū. q̄ est cognitio bonorū spūalium/ quo cōsiliū in ipsa spūalia dirigi possit. Et vt intellectus modo debito tempetur z ordine datur ei sapientia que est cognitō per gustum diuine dulcedinis. Que sapientia a sapore non a sapere dicta est.

De dictis septē donis in speciali. Et primo de dono timoris.

Nunc breuiter de singulis donis in se/ aliqua tāgenda sunt. Et priō de dono timoris. vbi priō dicit. Quid sit timor. De inde dicitur sunt ei spēs. Et q̄ eaz sit donum

Quid sit timor et quot sunt eius species.

Timor s̄m August. sup Johā. sic diffinitur. Timor est fuga animi: ne perdat quod diligit. Idē in li. de ci. dei. Timor est affectio vel amor fugiēs quod ei aduersat. Species autē timoris ponūtur. vi. Est enim timor mūdan⁹. hūan⁹. naturalis. seruilis. inicalis. filialis. Timor mūdan⁹ est q̄s timet amittere que mūdi sunt z iō nō peccat si ea amittat. Humanus est quo q̄s ex deliberatiōe tm̄ timet penā sui corporis. Naturalis est quo q̄s naturalr timz morte siue horribile aliquid añ deliberatiōez rōnis. q̄ timor viciōsus non est sicut duo priores. Seruilis est q̄ quis offendere timet tm̄ ne incurrat penā gehēne. Iste alitū hz vtilitatē. qz frequēter itroducit caritatē sicut fera itroducit filiū sutoris vt phibet August. Inicalis est q̄ q̄si duplicē habet oculū seu respectū. vnū ad filiā pene. aliū ad amorē glorie. Seruit ei deo prim timore gehēne. prim amore glorie vel iusticie. Filialis siue castus est q̄ timem⁹ ne xps aie nostre spōsus aut taret aut discedat. aut aliq̄ten⁹ offendat. hic est timor sc̄tus q̄ pmanet in seclm seculi. qui alio noie dicit reuerēntialis. Quis at timor istoz sit donū spūs sancti prz qz nec timor mūdan⁹. nec timor human⁹ q̄ simpliciter mali habent. nec naturalis. qz donū est quidē diuinit⁹ infusus. nō innat⁹. timor vero natural⁹ innat⁹ est. Nec filialis timor. pprie tm̄ sumēdo donū nisi genera-

liter sumeretur. sicut generalr dicit donū de oibus que datur a deo. z sunt supra naturā ad ordinādū aliquo mō vitā in bonū gratie. sicut z fides informis dici potest donū dei. S; inicalis timor. z cast⁹ siue reuerēntialis pprie dicit donū spūs sancti. Cōcedunt tm̄ aliq̄ simplicit⁹ qz timor filialis sit donū spūs sancti. z tm̄ negat qz fil⁹ insit cū spūsc̄to/ qz qualiter esse possit nō video.

De secundo dono

Spūs sancti scilz dono pietatis. Equit de dono primo qui est in ascendendo scz de dono pietatis. Vbi priō videndū qd sit quot modis dicat. z s̄m quē modū sit donum spūs sancti. Diffinit autē sic pietas. ab Aug. Pietas est cultus dei quā greci eusebiā vocāt. Itē greg. sup iob. Pietas est que docet op⁹ mie. Scdm tullii in fine primi sue rhetorice Pietas est beniuolentia in parente. Magistralis vero diffinitio hec est. Pietas est ex benigne mētis dulcedine omnibus auxiliatrix affectio

Quot modis dicat

Dicit autē pietas (tur pietas multis modis. Quāqz mot⁹ ipsius affectōis tendēs in deū. et sic dicit pietas cultus dei. z sic est in genere virtutis q̄ est latris. Quāqz dicitur motus affectōis tendēs in ei⁹ imaginē. s. in hoiez. z h̄ p̄t eē triplicit⁹ vel ille motus affectōis tēdit in imaginē dei q̄ est si b̄ipsi p sanguinē cōiuncta z sic ē beniuolentia in parētes z est spēs iusticie naturalis. Quāqz etiā dicit affectio tendēs i imaginē dei. i. in hoiez tāqz miseris opp̄suz z sic pietas est q̄ docz opa misericordie vt dicit Greg. z sic pot⁹ virt⁹ est q̄s donum. Quāqz etiā est affectio tendēs in imaginē dei nō quidē inq̄stū est sanguie p̄iūcta vl miseris opp̄suz vt sic. s; motu qdē generalr scilz inq̄stū est imago dei. hoc inq̄stū est rōnalis creatura. Et tūc pprie dicitur donum spūs sancti qd̄ habilitat z expeditū redit hominē ad h̄ndū se beniuolētem seu beniuolū/ ad rōnalem creaturā. s. ad quē liber hoīem siue indigentē siue non indigentē. Et sic maxime ei cōuenit ista diffinitio magistral⁹ prius posita. Scdm primū modū diffinit⁹ ab Augusti. iuxta s̄m modum diffinit⁹ a tullio. Scdm tertium

Compendiū theologie

modum diffinita Grego. Et fm q̄rtum modum diffinita magistris quia illo mō est proprie donum spiritus sancti.

De tertio dono

E spiritus sancti scilz de dono scientie.

De dono autē scientie duo vidē da sunt scz quid sit. Et in quo differt a dono sapiētie. a q̄ fm August. distare non videt. P̄n scientia proprie donū est sic diffinit. Scientia est lumen spūale/ acceptū a deo/ in q̄ videtur rationes opabilium/ p̄tinētū ad vitam. p̄ quas sancte et meritorie viuam⁹ sicut dicit ap̄lus ad Titum. ij. Abnegantes omnē impietate et secularia desideria sobrie et iuste viuamus in hoc seculo. Vñ sicut fides est illuminatio quedā ad credibilia. ita donum scientie est illuminatio q̄dam ad operabilia.

In quo differt do

Dnum scientie a dono sapientie. Scit autē in hoc a dono sapientie differre qm̄ sapientia est cognitio quedā diuina/ p̄ gustū. scientia autē est lumē quoddā diuinū ad opabilia p̄tinētia ad hanc vitā. Vñ sicut dicit magister in li. sentē. Scientia docet bene cōuersari in medio hui⁹ p̄raue et peruerse natōis. Et hoc satis videtur cōsonare verbis August. qui dicit q̄ sapientia est de eternis. Scientia vero de temporalibus.

De quarto dono

spiritus sancti scz de dono fortitudinis

Dist hec de dono fortitudinis duo etiam dicēda sunt scilicet quid sit et qualiter differt a fortitudine. p̄ ut fortitudo est virtus.

Quid sit fortitudo

et quō differt a fortitudine. put est virtus.

Secundum autē q̄ fortitudo est donū sic notificat. Fortitudo ē affectio animi q̄ cupiditas terrena deprimat. nullaq; aduersitas formidat. Et videt hec notificatio sumi ex verbis August. in li. de spiritu et anima et in. v. li. sue mus. Differt autē a fortitudine p̄out est virtus. licet vtracq; sit circa difficile et arduū. Quoniam fortitudo. p̄ ut est virtus/ sustinet piculū. q̄ndo scz ne

cesse pati vel a bono virtutis cedere. sicut quādo q̄ritur fides vel iusticia. vel libertas patrie vel huiusmodi. Sed fortitudo. put est donū se gratis et ex abūdanti illi statui offert. in quo talia sepe q̄runt et est status p̄fectōis cōsilioz. Si autē dicatur q̄ fm hoc nō haberēt donū fortitudinis nisi tantū p̄fecti. et q̄ sic habita vna gratia gratificāte nō omēs haberēt. Dico q̄ nō est vtrū nec ex p̄dictis seq̄tur. qm̄ p̄fecti istud donū habent in actu. omēs vero in caritate existētes habent in habitu. Unde qui imp̄fectus est/ habet in habitu. Vñ opus p̄fectōis facere p̄t q̄ vult.

De quinto dono

spiritus sancti scz de dono cōsiliū. et qd sit.

Distremo de dono cōsiliū dno similiter videnda sunt scz qd sit. Et qualiter sit donū cū in christo videat nō fuisse. in quo ta-

men sunt et fuerūt omnia dona. Diffinitur autē sic a Tullio in rhetorica sua. Cōsiliū est/ faciendi vel nō faciendi vere cogitata ratio. Sed hec diffinitō nō videtur cōuenire cōsilio. put est donū/ ideo aliqui corrigūt eū sic. Cōsiliū est faciendi vel nō faciendi vere excogitata ratio. eaz scz rerum in quibz p̄pter arduitate indiget q̄s adiutorio. Unde cōsiliū prout hic sumitur/ nō est de dubio sed de arduo ad quod p̄pter difficultate nō omēs tenētur. De reliquo dicit q̄ isto mō vltimo cōsiliū est donum. et quod verissime hoc donū fiet in xpo sicut et cetera dona fuerūt semp erūt. Unde cōsiliū fm q̄ ponit dubitatem et circa eā q̄rit ab alijs certificatiōez nō fuit in xpo q̄ certissime oia nouit qz nec sic est donū spūsc̄i. Scz cōsiliū qd est lumē immisillum a spūsc̄o/ oia dubia dissoluēs/ et indubitāter in aggressionē arduoz dirigēs/ q̄ de ad statū p̄fectōis p̄tinere. p̄palaui/ sic est donū. Et isto mō fuit in xpo.

De sexto dono spi

ritus sancti scilz intellectus.

Equitur de dono intellectus. Circa quod attende. et primo qd sit. deīn q̄lit differt a sapia timore. Intellect⁹ vocatur q̄ ab oī ifirmitate carnali corda mūdātur. vt pura intētio dirigatur in finē suū. s. deū. Et in-

